

Funerair Erfgoed Bijdrage 9 door Jan Olsen

We maken voortgang op de gemeentelijke begraafplaats en maken een keuze uit de opeenvolgende grafmonumenten gelegen langsheen de muur die de achterzijde van de panden uit de Wezenstraat scheidt van genoemde begraafplaats.

Het eerste grafmonument hoort bij de **familie Black**. Het gehele verhaal over hoe de familie Black vanuit Schotland over Engeland naar Kwatrecht kwam en uiteindelijk ten deile in Melle belandde kan nagelezen worden in een uitgebreide bijdrage over een breigoedfabriekje in de Kloosterstraat dat verscheen in De Gonde, jg. 24 (1996) nr. 1 op p. 9 e.v.. We beperken ons hier tot de vermelding van de personen die in dit graf hun laatste rustplaats vonden. Vooreerst wordt op het bijhorend plaket **Alexander G(eorge) Black** genoemd, hij werd geboren te Meadow op 30 september 1860 als zoon van Alexander Black en Sarah Woods en overleed te Melle op 30 oktober 1912. Hij was te Melle gehuwd op 4 juli 1900 met Sarah Ann Haigh (weduwe van Albert Hepworth), na zijn dood vertrok Sarah Ann Haigh met de kinderen uit haar beide huwelijken terug naar Engeland. De broer van Alexander George, met name **Gordon Black** (° te Londen op 21 september 1868 en overleden te Zottegem in 1946) ligt er ook begraven, samen met zijn echtgenote **Augusta Temmerman** (° te Melle op 7 januari 1881 en overleden te Melle op 11 juni 1955), deze laatste was de zuster van Louise Temmerman, de vrouw van de Melse beeldhouwer Jules Vits (1868-1935).

Gordon Black

De eerstvolgende nog bewaarde grafzerk is deze van **Joseph De Coster** en zijn echtgenote **Octavie Vercauteren**¹. We houden het wat dit koppel betreft beknopt daar de familie De Coster zeer uitgebreid behandeld wordt in een komende publicatie van de hand van ons bestuurslid Rolande Van Heden over de geschiedenis van de bloemisterijen te Melle dat in boekvorm zal worden uitgegeven door onze heemkundige vereniging. Bloemist Joseph De Coster werd geboren te Melle op 4 april 1843 als zoon van Jan-Baptist De Coster (° te Zwijnaarde in 1805, + te Melle in 1863 en te Melle gehuwd met Rosalie De Lathouwer, ° te Melle in 1814, + te Melle in 1900). Joseph huwde te Melle op 13 september 1870 met Octavie Vercauteren (° te Heusden op 21 oktober 1849). Het gezin De Coster-Vercauteren telde wel dertien kinderen (zie ook bijgaande foto). Joseph De Coster engageerde zich in de gemeentelijke politiek vanaf 1896 tot 1912, hij werd in opvolging van Josephus Halart in 1905

¹ De Gonde, jg. 39 (2011) nr. 2 p. 11.

burgemeester en bekleedde dit mandaat tot zijn overlijden². Zijn vader, Jan-Baptist De Coster was van 1862 tot zijn overlijden in 1863 lid geweest van het Bureel van Weldadigheid, het latere C.O.O. (Commissie van Openbare Onderstand) het huidige O.C.M.W. (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Werk).

Het volgende grafmonument dat we bespreken is deze van de **familie Halart-Thienpont. Josephus Emmanuel Hubertus Halart** werd geboren te Melle op 25 januari 1846 als zoon van Desiré (Desiderius) Hal(l)a(e)rt (°1816, landbouwer van beroep) en Paulina Carolina D'Hondt (°1813). Josephus Halart was beroepshalve brouwer alsook handelaar in wijnen³. Mogelijks kocht hij reeds in 1878 de brouwerij gelegen aan de brug over de Schelde (toen nog te situeren ter hoogte van de Brugstraat) van Gustaaf Vander Cruyssen⁴. In het Nieuws- en Annonceblad Audenaerde van 21 april 1878 stond er de volgende aankondiging afgedrukt: 'De notaris De Saegher te Bottelare zal in 2 zittingen verkoopen, eene schoone Bierbrouwerij in volle werkzaamheid ... gestaan en gelegen aan de Schelde tegen de brug ... Gebruikt door den verkooper Gustaaf Vander Cruyssen ... ten herberge "de ouden Appel" bewoond bij Rigaux⁵ te Melle.'. In het boek «Mémorial de la Société des Brasseurs pour l'Enseignement Professionnel et de l'Institut Supérieur des fermentations de Gand (Ecole Officielle de la Brasserie et de la Meunerie Belges) 1886/87 - 1937» is op p. 81 onder de titel «Elèves qui avaient suivi le cours de brasserie de M. Louis Van den Hulle, avant le 6 Octobre 1887 (les cours privés de brasserie étaient donnés rue Guillaume-Tell à Gand, depuis 1882 par M. L. Van den Hulle)» vermeld: Halaert, brasseur à Melle (het gaat hier ontegensprekelijk over Josephus Halart).

Vanaf 2 september 1874 weten we hem zetelen in de Melse gemeenteraad. Naar aanleiding van het ontwerp om het bestaande schoolgebouw aan de Brusselsesteenweg met een verdieping op te trekken en aldaar het gemeentehuis (dat dan nog ondergebracht was in een herberg op de hoek van het Dorpsplein en

de Wezenstraat) in te richten stemde hij in de gemeenteraadszitting van 6 april 1886 onder het voorzitterschap van de toenmalige burgemeester, Gustaaf Botelberge, tegen, dit omdat hij de hoge kosten vreesde en meende dat andere werken van openbaar nut en belang een grotere prioriteit hadden. In datzelfde jaar werd hij schepen, zo komt het dat ook zijn naam vermeld op het stenen plaket dat in de inkomhall werd aangebracht naar aanleiding van de inhuldiging van het toenmalig nieuw gemeentehuis (dat sinds 1973 onderdak biedt aan het Gemeentelijk Museum).

² De Gonde, jg. 15 (1986) nr. 23, p. 19 e.v.

³ Bevolkingsboeken Melle, telling 1900-'10, boek C folio 254.

⁴ Het gaat hier over Gustavus Vander Cruyssen (tapper/landbouwer), ° te Melle in 1845 en er overleden in 1884, hij was gehuwd met de herbergierster Sidonie François (Zottegem 1845 - Melle 1934), zij waren de ouders van Oscar Vander Cruyssen en Marie De Wapenaere die we nog weten de herberg 'De Gouden Appel', de latere 'De Oude Appel' aan de Appelhoek uitbaten (zie De Gonde, jg. 15 -1986- nr. 24 p. 549 e.v.).

⁵ Het gaat hier over Auguste Rigaux (° te Balegem op 15 maart 1835 en gehuwd met Marie Antoine De Smaele), hij was vanuit Balegem naar Melle komen wonen in augustus 1877.

Toen Gustaaf Botelberge⁶ eind 1903 overleed, werd Josephus Halart burgemeester, zijn mandaat was echter van kortstondige aard, daar hij nog geen jaar later, namelijk op 21 oktober 1904 zelf te Melle overleed en op zijn beurt vanaf 1905 werd opgevolgd door Joseph De Coster, die dit bleef tot 1912⁷.

De familie Halart-Thienpont bewoonde het grote (nog bestaande) landhuis aan de Kloosterstraat, toen nog omgeven door een ruime tuin met boomgaard. Half de jaren 1980 werd het gedeelte gelegen aan de Brugstraat verkaveld en werden er een aantal woningen opgetrokken, aan de zijde van de Pontstraat werd in 2009 de muur gesloopt nadat een behoorlijke strook onteigend was en werden er parkeerplaatsen ingericht.

De woning van Josephus Halart, foto genomen vanop de kerkwegel tussen de Pont- en de Brugstraat.

Rechts: de omheiningmuur aan de zijde van de Brugstraat.

Rechts: de omheiningmuur aan de zijde van de Kloosterstraat.

Het gezin van Josephus Halart en zijn echtgenote **Marie Emelie Thienpont** (° te Merelbeke op 21 november 1856 en + te Melle op 9 november 1922) met wie hij huwde te Merelbeke op 4 mei 1885, werd gezegend met naar ons weten zes kinderen, waarvan er twee zeer jong overleden:

-Maurits Desiderius Halart, ° te Melle op 14 augustus 1886, + te Melle op 24 februari 1887.

-Maurits Joseph Halart, ° te Melle op 19 juli 1887 en + te Melle op 14 november 1923, hij bleef ongetrouwd, hij oefende ook het beroep van brouwer uit⁸.

-N (naamloos) Halart, ° naar we menen te kunnen opmaken uit de parochieregisters van Melle i.v.m. de overlijdens werd dit kind doodgeboren of overleed het kort na de geboorte, het werd niet opgenomen in de doopregisters, ook kreeg het geen akte in de registers van geboorte bij de burgerlijke stand te Melle, + te Melle op 5 september 1888 (gegevens uit de parochieregisters van de Sint-Martinusparochie te Melle).

-Marie Halart, ° te Melle op 7 oktober 1890, zij huwde met Emile T'Sjoen (1884-1947) en overleed te Merelbeke op 21 januari 1976.

⁶ De Gonde, jg. 39 (2011) nr. 2 p. 11.

⁷ De Gonde, jg. 15 (1986) nr. 23, p. 19 e.v..

⁸ Bevolkingsboeken Melle, telling 1920-'30, boek 3 folio 882.

-Marguerite Emmerentia Victoria Halart, ° te Melle op 13 januari 1893, zij ging door het leven als zuster Marie-Jozef bij de congregatie van de Zusters Sint-Vincentius a Paulo te Sint-Denijs-Westrem (van deze zusters waren er meer dan honderd jaren actief in het Melse klooster H. Hart dat zich inzette voor de ouderlingenzorg in onze gemeente), zij was er algemeen overste van 1938 tot 1965. Zuster Marie-Jozef overleed te Sint-Denijs-Westrem op 23 oktober 1973⁹.

-Joseph Romanus Gustaaf Halart, ° te Melle op 17 maart 1895, hij ging in 1928 te Sint-Jans-Molenbeek wonen.

Uit ons genealogisch onderzoek weten we dat de grootmoeder langs moederszijde van Josephus Halart, Anne Christine Gyselinck, de zuster was van de grootmoeder langs vaderszijde van zijn echtgenote Maria Thienpont, namelijk Marie Caroline Gyselinck. Anne Christine en Marie Caroline waren dus beiden dochters van Livin Simon Gyselinck en Petronella Vandersypt.

Tot slot geven we u een korte beschrijving van het grafmonument. Het rechtopstaande arduinen deel achteraan het monument bevat behalve een marmeren plaat waarin de namen zijn gegraveerd van de aldaar begravenen (zijnde: Josephus Halart, zijn echtgenote Maria Thienpont, de moeder van zijn echtgenote, Seraphina Bekaert, zijn zoon Maurits, zijn dochter Marie en haar echtgenote Emile T'Sjoen) alsook een aantal typische funeraire symbolen: onderaan een palmtak ten dele

omringd door een krans met immortellen¹⁰, deze staan symbool voor de overwinning van het eeuwig leven op de dood. Boven de plaat met namen is een halfverheven beeldhouwwerk te zien

verbeeldende een urne gedeeltelijk overdekt met een sluijer, de urne staat voor de dood en de rouw, de sluijer verbeeldt het zich afwenden van de buitenwereld. Net onder het kruis bemerken we een palmet, dit

is een waaivormige palmtak met symmetrisch geordende bladeren of ook een ornament min of meer in de vorm van een gestileerde palmkruin. In het hart van het kruis zelf is binnen een cirkel een klavertjevier gegraveerd, deze staat voor het geluk.

Tentoonstelling: "Melles Markante Madammen"

zaterdag 30.06, zondag 01.07 en maandag 02.07.2012 doorlopend van 10 tot 18 uur
gemeentelijk museum, Brusselsesteenweg 395 9090 Melle
georganiseerd i.s.m. de Heemkundige vereniging De Gonde

⁹ Doodsprentje zuster Marie-Jozef.

¹⁰ Volgens Van Dalewoordenboek zijn immortellen de naam voor verschillende planten die vooral bloemen hebben uit stroachtige bladeren die bij het drogen niet veranderen.